

Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dil Becerilerine Etkisi

The Effects Of Preschool Education On First Graders' School Turkish Language Skills

Semra ERKAN¹

Zeynep TOPCU BİLİR²

Öz

Bu araştırma okul öncesi eğitiminin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin Türkçe dil becerilerinin gelişimine olan etkisini çeşitli değişkenlere göre incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu ilköğretim okullarının birinci sınıflarına 2010-2011 eğitim-öğretim yılında başlayan 205 çocuk oluşturmuştur. Çalışmanın verileri “Kişisel Bilgi Formu” ve “Okuma Yazma Becerileri Ölçekleri” kullanılarak toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler, Kruskal Wallis Testi ve Mann Whitney-U Testi ile değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonuçları, öğrencilerin Türkçe dil becerileri üzerinde okul öncesi eğitim, anne ve baba öğrenim düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir fark yarattığını ancak; kardeş sayısı ve cinsiyet faktörlerinin dil becerileri üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, İlköğretim, Türkçe Dil Becerileri, Sınıf Öğretmeni

Abstract

This study was conducted in order to examine the effects of preschool education on first graders' school development of Turkish language skills with respect to certain variables. The study group consisted of 205 children who started attending the first grade of elementary school during the 2010-2011 school year. Data were collected by using the “Literacy Skills Scale”. Data from the study were analyzed by the Kruskal Wallis and Mann Whitney-U Tests. The results showed that preschool education and both parent's educational background had a significant effect on first graders' school Turkish language skills, while number of siblings and gender were not

Keywords: Preschool Education, Elementary Education, Turkish language skills, Primary School Teacher

¹ Hacettepe Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü

² Düzce Üniversitesi Çocuk Gelişimi Programı

Giriş

İlköğretime başlamak, çocuğun yaşamındaki en önemli dönüm noktalarından biridir. Çocuk ilk kez programlı öğretimin gerektirdiği etkinliklere katılmak, belirli bir disiplin dahilinde kurallara uymak, öğretmenin talimatını yerine getirmek ve daha da önemlisi okuma yazma, aritmetik vb konuları öğrenmek gibi görevlerle karşı karşıya kalmaktadır (Kırca, 2007; Oktay, 2010). Bu bakımdan ilköğretim birinci sınıf, yaşam boyunca kullanılacak okuma-yazma, aritmetik gibi temel becerileri kazandırmak ve gelecekte okumaya karşı tutumu yönlendirmek açısından en önemli basamaklardan biridir (MEB, 2006). Çocuğun çevresiyle etkin bir iletişim sağlayabilmesi, dili kullanmadaki becerisine bağlıdır ve dili daha etkili bir şekilde kullanmasını sağlayacak ortamlar, düşünme ve iletişim kurabilme yeteneklerinin gelişmesini sağlamaktadır (Çubukçu,1991). Dil dört beceriyi içermektedir; okuma, yazma, dinleme ve konuşma. Konuşma ve yazma, anlatma; dinleme ve okuma, anlama becerisidir. Bireyin anadiliyle doğru, açık ve etkili bir iletişim gerçekleştirmesi bu dört becerinin bütünsellik içinde gelişmesine bağlıdır. Belirtilen dört beceri arasında sıkı bir ilişki mevcuttur. Özellikle okuma ile dinleme, konuşma ile yazma bir bütünlük oluşturmaktadır (Sever 1997; Mercan, 2007). Çocuğun beş yaşındaki konuşma becerisi onun yedi yaşındaki okuma başarısının bir ön göstergesi olarak düşünülmektedir. Çocuklar okuma yazmaya başlamadan önce dinlemeyi ve konuşmayı öğrenmektedirler (Yazıcı, 2002). Etkin bir şekilde dinleyebilen ve konuşabilen çocuk, etkin öğrenme stratejileri geliştirmekte ve okuma becerisini kazanmakta öne çıkmaktadır (Şimşek, 2007).

Çocuklar, dili öğrenmek için gerekli ilkeleri, bilgileri, sözcükleri ve kalıpları erken çocukluk döneminde kazanmaktadır (Başaran, 1994). Okul öncesi eğitim kurumları, çocuğun ailesinde başlayan dil edinimi sürecinin devam ettirildiği planlı ve programlı ana dil eğitiminin verildiği yerlerdir (Aşıcı, 2010). Okul öncesi dönemde çocuklara verilen Türkçe dil etkinlikleri onların ilköğretime hazırlanmalarına katkı sağlamaktadır. Türkçe dil etkinlikleri ile çocuklar; bellek ve hatırlama gücü, olaylar arasında neden sonuç ilişkisi kurabilme, alıcı ve ifade edici dil becerileri, işitsel ve görsel algı, kelime haznesinin gelişimi, gramer kurallarına uygun olarak konuşma, dinlediğini anlayabilme gibi okuma olgunluğunda önemli becerilere ve ilköğretimin ilk aşamasındaki okuma yazmasını kolaylaştıracak olan, harflere göz aşinalığı ve okuma kavramları bilgisine sahip olmaktadırlar. Bu nedenle okulöncesi eğitim alan çocuklar zorunlu eğitime başlarken hem ciddi bir sorun yaşamamakta hem de okul öncesi eğitimi almayan akranlarına göre daha başarılı olabilmektedirler.

Fiziksel büyümede olduğu gibi çocuğun dili kullanması, gelişimini tamamlayıcı özelliklerden biridir (Pınarcık, 2005). Dil gelişim dönemleri belli yaş sınırları içinde her çocuğa göre değişmektedir. Bu nedenle çocukların dil gelişimleri zaman yönünden birbirinden farklılıklar göstermektedir. Bunun nedenleri üzerine yapılan araştırmalarda ırk özellikleri, cinsiyet, sosyoekonomik durum, anne-baba eğitimi, kardeş sayısı, doğum sırası, doğum ağırlığı gibi birçok etken incelenmiş ve birbirleriyle çelişen sonuçlar elde edilmiştir (Erdoğan ve ark, 2005).

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin Türkçe dil becerileri üzerinde, okul öncesi eğitim alıp almama durumunun, cinsiyetin, kardeş sayısının ve anne baba öğrenim durumunun etkisini incelemektir.

Yöntem

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır ili Kocaköy ilçesindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bünyesinde anasınıfını ve bağımsız birinci sınıfı bulunan ilköğretim okullarının birinci sınıflarına devam eden çocuklar oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçme yoluna gidilmeyip tüm evrene ulaşılmaya çalışılmıştır. Böylece ilköğretim birinci sınıfa devam eden, okul öncesi eğitimi alan 134 çocuğun tamamı ve okul öncesi eğitimi almayan 71 çocuğun tamamı çalışmaya dahil edilmiştir. İlköğretim okullarının birinci sınıflarına devam eden 68 ana sınıfı eğitimi almış (%33,2) ve 41 anasınıfı eğitimi almamış (%20) toplam 109'u kız (%53,2) ve 66 anasınıfı eğitimi almış erkek (%32,2) ile 30 anasınıfı eğitimi almamış (%14,6) toplam 96 erkek (%46,8) olmak üzere toplam 205 çocuk araştırmaya dahil edilmiştir. Çocukların ailelerinin öğrenim düzeylerine göre dağılımları incelenirken, alt grup dağılımları için analiz uygun olmadığından anne baba öğrenim düzeyleri grupları arasında birleştirmeler yapılmıştır. İlkokul ve ortaokul öğrenimi ilköğretim , lise ve üniversite öğrenimi ise lise ve üzeri öğrenim düzeyi olarak gruplandırılmış ve analiz edilmiştir. Okul öncesi eğitimi alan çocukların annelerinin %42,4'ü okuryazar değildir. Okul öncesi eğitimi almayan çocukların annelerinin ise; %26,3'ü okuryazar değildir. Okul öncesi eğitimi almayan çocukların annelerinde lise ve üzeri öğrenime sahip anne bulunmamaktadır. Okul öncesi eğitimi alan çocukların babalarının %40'ı ilköğretim mezunudur. Okul öncesi eğitimi almayan çocukların babalarının ise , %18'i ilköğretim mezunu %14,1'i de okuryazar değildir. Annelerde olduğu gibi okul öncesi eğitimi almayan çocukların babalarında da lise ve üzeri öğrenim durumuna sahip baba bulunmamaktadır. Okul öncesi eğitimi alan çocukların %39,6'sı 3-4 kardeşe, %25,4'ü 5-6 kardeşe, %20,9'u 1-2 kardeşe ve %14,2'si 7-9 kardeşe

sahiptir. Okul öncesi eğitimi almayan çocukların ise; %35,2'si 3-4 kardeşe, %31'i 5-6 kardeşe, %19,7'si 7-9 kardeşe, %9,9'u 1-2 kardeşe sahiptir. Bu gruptaki çocukların %4,2'si ise ailedeki tek çocuktur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri “Okuma Yazma Becerisi Ölçekleri” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılarak toplanmıştır.

Okuma Yazma Becerileri Ölçekleri: İlköğretim birinci sınıf öğrencilerin okuma yazma becerilerini ölçmek amacıyla Obalar(2009) tarafından geliştirilen “Okuma Yazma Becerileri Ölçeği” 11 ayrı ölçekten oluşmaktadır. Bu çalışmada ölçeğin öğretmen görüşüne dayalı olarak hazırlanan “Dinleme Becerisi Ölçeği”, “Konuşma Becerisi Ölçeği”, “Okuma Becerisi Ölçeği” ve “Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği” kullanılmıştır,

Dinleme Becerisi Ölçeği kendi içinde “Dinleme Kurallarını Uygulama” (3 madde), “Dinlediklerini Anlama” (16 madde) ve “Tür Yöntem ve Tekniklere uygun Dinleme” (3 madde) olmak üzere üç alt ölçek ve toplam 22 maddeden oluşmaktadır. Konuşma Becerisi Ölçeği “Konuşma Kurallarını Uygulama” (10 madde), “Kendini Sözlü Olarak İfade Etme” (12 madde) ve “Tür Yöntem ve Tekniklere Uygun Konuşma” (8 madde) olmak üzere üç alt ölçek ve toplam 30 maddeden oluşmaktadır. Okuma Becerisi ölçeği 5'li likert şeklinde olup 18 maddeden oluşmaktadır. Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği de 5'li likert şeklinde olup 21 maddeden oluşmaktadır.

Tüm ölçeklerden alınan puan arttıkça, sahip olunan beceri düzeyi de artmaktadır. Dinleme Becerisi Ölçeği'nin Cronbach Alpha değeri .993, Konuşma Becerisi Ölçeği'nin .995, Okuma Becerisi Ölçeği'nin .968 ve Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği'nin Cronbach Alpha değeri .956 olarak hesaplanmıştır (Obalar, 2009). Bu çalışma için Dinleme Becerisi Ölçeği'nin Cronbach Alpha değeri .96, Konuşma Becerisi Ölçeği'nin .99, Okuma Becerisi Ölçeği'nin .99 ve Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği'nin Cronbach Alpha değeri .97 olarak hesaplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Çocuklar ve aileleri hakkında bilgi edinebilmek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan bu form altı sorudan oluşmaktadır

Veri Toplama Yöntemi

Araştırmanın verileri 2010-2011 eğitim öğretim yılının ilk dönemi sonunda toplanmıştır. Okuma Yazma Becerileri Ölçekleri öğretmenlerin değerlendirmesine yönelik hazırlandığı için sınıf öğretmenleri tarafından her çocuk için ayrı ayrı doldurulmuştur. Kişisel bilgi formları öğrenci dosyalarındaki bilgilerden yararlanılarak araştırmacılar tarafından doldurulmuştur.

Verilerin Analizi

Çalışmadan elde edilen verilerin analizinde normal dağılımın incelenmesi için Kolmogorov - Smirnov Dağılım Testi kullanılmıştır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup durumunda, normal dağılım göstermeyen parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Kruskal Wallis Testi ve Mann Whitney U -Testi kullanılmıştır. Sonuçlar % 95 güven aralığında, anlamlılık $p < 0,05$ düzeyinde çift yönlü olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Araştırmada ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin Türkçe dil becerileri üzerinde okul öncesi eğitiminin, cinsiyetin, anne öğrenim durumunun, baba öğrenim durumunun ve ailedeki çocuk sayısının etkisinin olup olmadığı incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular ve yorumları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1.

Araştırmaya Katılan Çocukların Okuma Yazma Becerileri Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Okul Öncesi Eğitimi Alma Durumuna Göre Mann Whitney U - Testi Sonuçları

Okuma Yazma Becerileri Ölçekleri	Okul Öncesi Eğitim Durumu	n	\bar{x}	Ss	MW	p
Dinleme Becerisi Ölçeği						
Dinleme Kurallarını Uygulama	Alan	134	10,74	3,24	2961,5	0,000**
	Almayan	71	8,52	3,20		
Dinlediklerini Anlama	Alan	134	56,22	17,10	2646,0	0,000**
	Almayan	71	42,21	17,15		
Tür, Yöntem Ve Tekniklere Uygun Dinleme	Alan	134	10,38	3,45	2849,5	0,000**
	Almayan	71	7,88	3,39		
Konuşma Becerisi Ölçeği						
Konuşma Kurallarını Uygulama	Alan	134	34,74	10,26	2743,5	0,000**
	Almayan	71	26,69	10,50		
Kendini Sözlü Olarak İfade Etme	Alan	134	41,40	12,59	2691,0	0,000**
	Almayan	71	31,45	12,57		
Tür, Yöntem Ve Tekniklere Uygun Konuşma	Alan	134	27,55	8,69	2747,0	0,000**
	Almayan	71	20,66	8,79		
Okuma Becerisi Ölçeği	Alan	134	60,31	20,44	3132,5	0,000**
	Almayan	71	47,56	21,16		
Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği	Alan	134	72,94	23,69	2891,5	0,000**
	Almayan	71	56,47	23,59		

** $p < 0.05$ anlamlı

Tablo 1’de görüldüğü üzere okul öncesi eğitimi alan ve almayan çocukların dinleme becerisi, konuşma becerisi, okuma becerisi, dikte ve yazma becerilerinin tümünde istatistiksel olarak okul öncesi eğitimi alan çocuklar lehine anlamlı fark elde edilmiştir ($p < 0,05$). Buna göre ilköğretim birinci sınıf çocuklarının Türkçe dil becerileri üzerinde okul öncesi eğitiminin

etkili olduğu söylenebilir. Bu sonuçların elde edilmesinde okul öncesi eğitim kurumlarında gün içinde uygulanan “Türkçe Dil Etkinlikleri” ve “Okuma Yazmaya Hazırlık” etkinliklerinin etkili olduğu düşünülmektedir. Clark ve Kragler (2005) Düşük gelirli ailelerden gelen çocukların okuma yazma becerilerinin gelişiminde akranlarının yaklaşık 2 yıl gerisinden geldiklerini bu sebeple yüksek kaliteli okul öncesi programlarının çocukların gelişimleri ve öğrenme düzeyleri üzerinde oldukça önemli yer tuttuğunu belirtmişlerdir. Temiz (2002), okul öncesi eğitimin, çocuğun dil gelişimine olan etkisini incelemiştir. Bu araştırmaya göre, okul öncesi eğitim alan çocukların dil gelişimleri ortalamaları, okul öncesi eğitim almayan çocukların dil gelişimi ortalamalarından yüksek bulunmuştur. Özkesemen (2008)’in ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin akademik başarılarını incelediği araştırma sonucunda okul öncesi eğitim alan öğrencilerin kendini ifade etme ve dili kullanma becerisi bakımından okul öncesi eğitimi almayanlardan daha başarılı oldukları ortaya çıkmıştır. Kök, Tuğluk ve Bay’ın (2006) Erzurum ilinde yaptıkları araştırmaları sonucunda da, okul öncesi eğitim almış olan öğrencilerin dilsel gelişim özellikleri bakımından daha iyi durumda oldukları görülmüştür. Araştırmanın gerçekleştirildiği bölge hem sosyoekonomik hem de sosyokültürel açıdan elverişsiz bir bölge olmasının yanında okullar dışında günlük hayatta kullanılan dil Türkçe değildir. Türkçe konuşamayan ya da Türkçe dil becerisi yeterli düzeyde olmayan çocuklar okula başladıklarında diğer akranlarına göre okuma ve yazmaya daha geç başladıkları görülmektedir. Okul öncesi eğitimi almanın çocukların Türkçe dil becerileri üzerindeki anlamlı etkisini ortaya koyan araştırmalarda göz önüne alındığında; özellikle sosyokültürel yönden elverişsiz bölgelerde yaşayan çocukların en az bir yıl okul öncesi eğitimden faydalanmalarının sağlanmasıyla çocukların Türkçe dil becerilerinin destekleneceği ve ilköğretime daha hazır olarak başlayabilecekleri söylenebilir.

Tablo 2.

Çocukların Okuma Yazma Becerileri Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Cinsiyete Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Mann Whitney U- Testi Sonuçları

Okuma Yazma Becerileri Ölçekleri	Cinsiyet	n	\bar{x}	Ss	MW	p
Dinleme Becerisi Ölçeği						
Dinleme Kurallarını Uygulama	Kız	109	9,95	3,38	5181,500	0,904
	Erkek	96	10,00	3,42		
Dinlediklerini Anlama	Kız	109	51,28	18,13	5189,000	0,919
	Erkek	96	51,46	18,67		
Tür, Yöntem Ve Tekniklere Uygun Dinleme	Kız	109	9,55	3,6	5192,000	0,924
	Erkek	96	9,49	3,64		
Konuşma Becerisi Ölçeği						

Konuşma Kurallarını Uygulama	Kız	109	31,77	10,68	5119,500	0,790
	Erkek	96	32,16	11,43		
Kendini Sözlü Olarak İfade Etme	Kız	109	37,87	12,98	5210,000	0,959
	Erkek	96	38,05	13,97		
Tür, Yöntem Ve Tekniklere Uygun Konuşma	Kız	109	25,38	9,09	5082,500	0,723
	Erkek	96	24,91	9,57		
Okuma Becerisi Ölçeği	Kız	109	55,05	20,93	4977,000	0,547
	Erkek	96	56,85	22,24		
Dikte Ve Yazma Becerisi Ölçeği	Kız	109	67,70	23,77	5141,000	0,830
	Erkek	96	66,70	26,18		

****p<0,05 anlamlı**

Tablo 2'ye göre Okuma Yazma Becerisi Ölçekleri'nin alt ölçeklerinin hiçbirinde gruplar arası farkın cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Elde edilen sonuç doğrultusunda cinsiyet faktörünün, çocukların dinleme, konuşma, okuma ve dikte ve yazma becerileri üzerinde anlamlı olarak nitelendirilebilecek boyutta etkisinin olmadığını söylenebilir. Araştırmanın bu bulgusu Arıkök (2001) ve Dereli (2003)'nin araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Arıkök (2001) örneklemini 94 çocuğun oluşturduğu çalışmada, beş altı yaşındaki çocukların okuma olgunluğu düzeyinde cinsiyetin önemli bir farklılığa neden olmadığını saptamıştır. Dereli (2003) ise, yapmış olduğu çalışmada okul öncesi eğitime devam eden çocukların ifade edici dil düzeylerini incelemiştir. Araştırma sonucunda okul öncesi eğitime devam eden çocukların dil gelişim düzeylerinde cinsiyetin önemli bir farklılığa neden olmağı sonucuna ulaşmıştır. Elde edilen benzer bulgulara karşın cinsiyet faktörünün anlamlı etkisinin tespit edildiği araştırmalar da mevcuttur. Aydoğan ve Koçak (2003), okul öncesi çocukların dil gelişimlerine etki eden faktörleri inceledikleri çalışmada kızlar lehine anlamlı sonuçlar elde etmişlerdir. Akkaya (2003)'nin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişimlerini karşılaştırdığı araştırmasında ise; okul öncesi eğitimi alan ve almayan çocuklar içinde erkek öğrencilerin dil gelişimlerinin kız öğrencilere göre daha iyi düzeyde olduğu bulunmuştur. Görüldüğü üzere, cinsiyet faktörünün dil becerisi üzerindeki etkilerinin incelendiği araştırmaların bazılarında cinsiyet ile dil becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunurken, bazılarında ise anlamlı bir ilişki bulunmadığı gözlenmiştir. Farklı bulguların elde edilmesinde örneklemi oluşturan çocukların yaşam standartları, sosyoekonomik ve sosyokültürel olanakları arasındaki farklılıkların etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 3.

Çocukların Okuma Yazma Becerileri Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Kardeş Sayısına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Okuma Yazma Becerileri Ölçekleri	Kardeş sayısı	n	\bar{x}	Ss	KW	p
Dinleme Becerisi Ölçeği						
Dinleme Kurallarını Uygulama	1-2	35	10,54	3,02	1,290	0,731
	3-4	78	9,73	3,47		
	5-6	56	10,00	3,15		
	7 ve üstü	33	10,06	4,06		
Dinlediklerini Anlama	1-2	35	55,37	16,58	1,841	0,606
	3-4	78	50,19	18,85		
	5-6	56	51,17	17,63		
	7 ve üstü	33	51,57	20,43		
Tür, Yöntem Ve Tekniklere Uygun Dinleme	1-2	35	10,22	3,56	1,799	0,615
	3-4	78	9,28	3,72		
	5-6	56	9,51	3,34		
	7 ve üstü	33	9,57	4,02		
Konuşma Becerisi Ölçeği						
Konuşma Kurallarını Uygulama	1-2	35	34,60	9,96	2,259	0,520
	3-4	78	31,14	11,27		
	5-6	56	32,39	10,98		
	7 ve üstü	33	31,15	11,44		
Kendini Sözlü Olarak İfade Etme	1-2	35	40,82	13,07	2,060	0,560
	3-4	78	36,97	13,52		
	5-6	56	37,89	13,64		
	7 ve üstü	33	38,24	13,54		
Tür, Yöntem Ve Tekniklere Uygun Konuşma	1-2	35	26,91	9,04	1,809	0,613
	3-4	78	24,69	9,29		
	5-6	56	24,76	9,43		
	7 ve üstü	33	25,75	9,65		
Okuma Becerisi Ölçeği						
Okuma Becerisi Ölçeği	1-2	35	61,28	19,13	2,987	0,394
	3-4	78	53,91	21,31		
	5-6	56	55,66	21,23		
	7 ve üstü	33	56,06	25,36		
Dikte Ve Yazma Becerisi Ölçeği						
Dikte Ve Yazma Becerisi Ölçeği	1-2	35	75,40	20,75	4,823	0,185
	3-4	78	63,85	25,58		
	5-6	56	67,16	24,09		
	7 ve üstü	33	67,97	28,08		

**p<0,05 anlamlı

Tablo 3 incelendiğinde çocukların Türkçe dil becerileri ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları ile sahip oldukları kardeş sayıları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Bu sonuç Şimşek'in (2007) araştırma sonucuyla paralellik göstermektedir. Şimşek (2007) tarafından yapılan çalışmada "Türkçe Dil Etkinlik

Programı'nın okuma olgunluğuna etkisinin çocukların kardeş sayılarına göre anlamlı farklılık ($p>0.05$) göstermediği saptanmıştır. Benzer şekilde Aydoğan ve Koçak (2003), okul öncesi çocukların dil gelişimlerine etki eden faktörleri incelemişler ve araştırmaları sonucunda kardeş sayılarının dil gelişim puanları üzerinde etkili olmadığını saptamışlardır. Kardeş sayısının çocukların dil becerileri üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşan araştırmaların yanında kardeş sayısı ile dil becerisi arasında anlamlı ilişkinin bulunduğu sonucuna ulaşılan araştırmalarda mevcuttur. Akkaya (2003) okul öncesine giden ve gitmeyen ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişimlerini karşılaştırmış, araştırma sonucunda kardeş sayısı arttıkça okul öncesine giden ve gitmeyen öğrencilerin dil gelişim seviyelerinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4.

Çocukların Okuma Yazma Becerileri Ölçek Puanlarının Anne Öğrenim Durumuna Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Okuma Yazma Becerileri Ölçekleri	Anne Öğrenim düzeyi	n	\bar{x}	Ss	KW	p
Dinleme Becerisi Ölçeği						
Dinleme Kurallarını Uygulama	Okuryazar değil	141	9,85	3,29	7,623	0,054
	Okuryazar	25	8,92	3,25		
	İlköğretim	33	10,93	3,65		
	Lise ve üzeri	6	12,00	3,46		
Dinlediklerini Anlama	Okuryazar değil	141	50,72	18,05	7,749	0,051
	Okuryazar	25	45,48	15,88		
	İlköğretim	33	56,45	19,43		
	Lise ve üzeri	6	63,16	21,18		
Tür, Yöntem Ve Tekniklere Uygun Dinleme	Okuryazar değil	141	9,36	3,51	6,660	0,084
	Okuryazar	25	8,60	3,00		
	İlköğretim	33	10,51	4,12		
	Lise ve üzeri	6	11,50	4,80		
Konuşma Becerisi Ölçeği						
Konuşma Kurallarını Uygulama	Okuryazar değil	141	31,52	11,16	8,146	0,043
	Okuryazar	25	28,60	9,35		
	İlköğretim	33	35,18	10,17		
	Lise ve üzeri	6	38,33	14,10		
Kendini Sözlü Olarak İfade Etme	Okuryazar değil	141	37,45	13,49	8,460	0,037
	Okuryazar	25	33,80	10,54		
	İlköğretim	33	41,57	13,63		
	Lise ve üzeri	6	47,16	15,85		
Tür, Yöntem Ve Tekniklere Uygun Konuşma	Okuryazar değil	141	24,70	9,17	8,107	0,044
	Okuryazar	25	22,56	7,64		
	İlköğretim	33	28,00	10,00		
	Lise ve üzeri	6	31,16	10,81		
Okuma Becerisi Ölçeği	Okuryazar değil	141	54,62	21,78	9,441	0,024

	Okuryazar	25	50,20	19,42		
	İlköğretim	33	62,81	19,58		
	Lise ve üzeri	6	71,50	23,08		
	Okuryazar değil	141	66,41	24,95		
Dikte Ve Yazma Becerisi Ölçeği	Okuryazar	25	56,60	22,73	12,682	0,005
	İlköğretim	33	75,69	21,23		
	Lise ve üzeri	6	84,33	32,23		

****p<0.05 anlamlı**

Tablo 4’te görüldüğü gibi anne öğrenim düzeyine göre “Dinleme Becerisi Ölçeği”nin hiçbir ana başlık puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Konuşma Becerisi Ölçeği”nin alt ölçeklerinden elde edilen bulgular incelendiğinde; araştırmaya katılan çocukların annelerinin öğrenim düzeyleri ile “Konuşma Becerisi Ölçeği”nin alt ölçeklerinden alınan puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Farklılıkların kaynağının tespit etmek için yapılan Mann Whitney U- Testi sonuçlarına göre; anneleri ilköğretim mezunu olan çocukların “Konuşma Kurallarını Uygulama” puanı, anneleri okuryazar olan çocuklara göre daha yüksektir ($U=243,500$; $p<0,05$). Aynı şekilde anneleri ilköğretim mezunu olan çocukların “Kendini Sözlü Olarak İfade Etme” puanı, annesi okuryazar olan çocuklara göre daha yüksektir ($U=249,000$; $p<0,05$). “Tür, Yöntem ve Tekniklere Uygun Konuşma” puan ortalamaları incelendiğinde; annesi ilköğretim mezunu olan çocukların puanı, anneleri okuryazar olmayan çocuklara göre daha yüksek bulunmuştur ($U=1818,500$; $p<0,05$). Annesi ilköğretim mezunu olan çocukların “Tür, Yöntem ve Tekniklere Uygun Konuşma Puanı” ise, annesi okuryazar olan çocukların puanından daha yüksek bulunmuştur ($U=265,000$; $p<0,05$).

Araştırmaya katılan çocukların “Okuma Becerisi Ölçeği” puanı ortalamaları anne öğrenim düzeyine göre incelendiğinde; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($KW=9,441$; $p<0,05$). Farklılığın; anne öğrenim düzeyi ilköğretim olan çocuklar ile annesi okuryazar olmayan çocuklar arasında olduğu görülmüştür ($U=1787,500$; $p<0,05$). Annesi ilköğretim mezunu olan çocukların “Okuma Becerisi Ölçeği” puanları, annesi okuryazar olan çocuklara göre daha yüksek bulunmuştur ($U=249,000$; $p<0,05$). Anne öğrenim düzeyi lise ve üzeri olan çocukların puan ortalamaları, annesi okuryazar olan çocukların puan ortalamalarından yüksek bulunmuştur ($U=32,000$; $p<0,05$). Çocukların “Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği”nden aldıkları puanı ortalamalarının anne öğrenim düzeyi değişkeni açısından incelendiğinde grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($KW=12,682$; $p<0,05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U-Testi sonuçlarına göre; annesi ilköğretim mezunu olan çocukların “Dikte ve Yazma Ölçeği”nden elde ettikleri puan, annesi okuryazar olmayan çocukların puanlarından daha yüksektir

($U=1787,500$; $p<0,05$). Anneleri ilköğretim mezunu olan çocukların “Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği” puanı, anneleri okuryazar olan çocukların puanından daha yüksektir ($U=213,500$; $p<0,05$). Anne öğrenim düzeyi lise ve üzeri olan çocukların “Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği” puanı, anneleri okuryazar olan çocukların puanından daha yüksek bulunmuştur ($U=31,000$; $p<0,05$).

Annesi okuryazar olmayan, okuryazar ya da ilköğretim mezunu olan çocukların düşük puanlar almaları, annelerin öğrenim düzeylerinin düşüklüğü nedeniyle, çocuklarının konuşma becerilerinin gelişimine katkı sağlayamamalarından kaynaklanabilir. Obalar (2009) ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin ilk okuma yazma becerileri ile sosyal duygusal uyum ve zekâ düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, anne öğrenim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin okuma yazma becerileri ölçeklerinin tümünden aldıkları puanların da yükseldiği gözlenmiştir. Dereli (2003)’de çalışmasında, anneleri üniversite ve lise mezunu olan çocukların dil gelişim düzeylerinin, anneleri ilk-ortaokul mezunlarına göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Weigel ve ark., (2007) eğitim düzeyi yüksek annelerin çocuklarının dil becerilerinin diğer çocuklara oranla daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir (NICHD ECCRN, 2004). AÇEV tarafından gerçekleştirilen Anne Destek Programı (2008) kapsamında düşük sosyoekonomik çevreden gelen annelere eğitim verilmiş ve belirli aralıklara verilen eğitimin kazanımları takip edilmiştir. Takip araştırması sonunda anne eğitiminin sağladığı kazanımların sürdüğü, programın annenin kendinde, çocuğuyla olan ilişkisinde olumlu bir değişime katkıda bulunduğu görüşmüştür. Aynı çalışmada çocuklara kelime bilgisi testi uygulanmış anneleri eğitim programına katılan çocukların, annesi eğitim programına katılmayan çocuklardan daha yüksek performans gösterdikleri görülmüştür.

Erken çocukluk döneminde dil gelişiminde anne-çocuk etkileşimi ve anne-çocuk etkileşiminin niteliği çocukların ileriki yıllardaki dil gelişimine katkıda bulunmaktadır. Boylamsal yapılan çalışmalarla annelerin etkileşimde çocuğun iletişim girişimlerine duyarlı olmasının ileri yaşlardaki dil yeterliliğinde olumlu etkileri olduğu kanıtlanmıştır. Anne tarafından kullanılan dilin kalitesi, çocukla konuşma sıklığı, cevap verme veya soru sorma yoğunluğu dil gelişiminde son derece önemlidir. Yapılan çalışmalarda eğitim almamış, sosyoekonomik düzeyi düşük annelerin çocuklarıyla konuşurken daha basit dil yapısı kullandıkları, olumlu ve destekleyici sözlü iletişim kullanmadıkları bulunmuştur (Erdoğan ve ark, 2005). Bu bulgular araştırmayı destekler niteliktedir.

Tablo 5.

Çocukların Okuma Yazma Becerileri Ölçeklerinden Aldıkları Puanların Baba Öğrenim Düzeyine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Okuma Yazma Becerileri Ölçekleri	Baba Öğrenim Düzeyi	n	\bar{x}	Ss	KW	p
Dinleme Becerisi Ölçeği						
Dinleme Kurallarını Uygulama	Okuryazar değil	41	8,56	3,23	13,010	0,005
	Okuryazar	24	9,16	3,04		
	İlköğretim	119	10,38	3,40		
	Lise ve üzeri	21	11,33	3,15		
Dinlediklerini Anlama	Okuryazar değil	41	42,97	17,86	14,713	0,002
	Okuryazar	24	48,95	16,03		
	İlköğretim	119	53,25	18,29		
	Lise ve üzeri	21	59,85	16,59		
Tür, Yöntem Ve Tekniklere Uygun Dinleme	Okuryazar değil	41	7,87	3,62	14,631	0,002
	Okuryazar	24	8,91	2,96		
	İlköğretim	119	9,91	3,57		
	Lise ve üzeri	21	11,19	3,51		
Konuşma Becerisi Ölçeği						
Konuşma Kurallarını Uygulama	Okuryazar değil	41	27,65	11,02	12,418	0,006
	Okuryazar	24	31,08	9,49		
	İlköğretim	119	32,65	10,95		
	Lise ve üzeri	21	37,38	10,48		
Kendini Sözlü Olarak İfade Etme	Okuryazar değil	41	32,78	14,02	13,176	0,004
	Okuryazar	24	35,91	11,36		
	İlköğretim	119	38,97	13,20		
	Lise ve üzeri	21	44,61	12,44		
Tür, Yöntem Ve Tekniklere Uygun Konuşma	Okuryazar değil	41	21,61	9,72	11,683	0,009
	Okuryazar	24	23,83	7,51		
	İlköğretim	119	25,95	9,26		
	Lise ve üzeri	21	29,14	8,63		
Okuma Becerisi Ölçeği						
Okuma Becerisi Ölçeği	Okuryazar değil	41	47,65	22,67	14,507	0,002
	Okuryazar	24	50,79	22,10		
	İlköğretim	119	57,64	20,17		
	Lise ve üzeri	21	67,90	19,82		
Dikte Ve Yazma Becerisi Ölçeği						
Dikte Ve Yazma Becerisi Ölçeği	Okuryazar değil	41	59,04	25,60	10,226	0,017
	Okuryazar	24	61,79	23,80		
	İlköğretim	119	69,38	24,31		
	Lise ve üzeri	21	77,28	23,52		

**p<0.05 anlamlı

Tablo 5’de görüldüğü gibi, ilköğretim birinci sınıf çocuklarının baba öğrenim düzeyine göre Okuma Yazma Becerisi Ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı farklar elde edilmiştir (p<0,005). Dinleme Becerisi Ölçeği’nden elde edilen sonuçlar

incelendiğinde baba öğrenim düzeyi değişkenine göre “Dinleme Kurallarını Uygulama” ($p<0.05$), “Dinlediklerini Anlama” ($p<0.05$), “Tür Yöntem ve Tekniklere Uygun Dinleme”(p<0.05) alt ölçeklerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur. Farklılıkların kaynağını belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda öğrenim düzeyleri arasındaki farklılıkların daha çok lise ve üzeri öğrenime sahip babalar ile okuryazar olan babalar arasında ve ilköğretim mezunu babalar ile okuryazar olmayan babaların çocukları arasında olduğu görülmüştür. Konuşma Becerisi Ölçeği’nden alınan puanlar incelendiğinde farklılıkların lise ve üzeri öğrenime sahip babalar ile okuryazar olmayan ve okuryazar olan babaların çocukları arasında olduğu ve yine ilköğretim mezunu babaların çocukları ile okuryazar olmayan babaların çocukları arasında olduğu görülmüştür.

Okuma Becerisi Ölçeği’nden alınan puanlara göre; baba öğrenim düzeyi lise ve üzeri olan çocukların “Okuma Becerisi Ölçeği” puanı, babası okuryazar olmayan çocukların puanından daha yüksek bulunmuştur ($U=222,500$; $p<0,05$). Baba öğrenim düzeyi lise ve üzeri olan çocukların “Okuma Becerisi Ölçeği” puanı, babası okuryazar olan çocukların puanından daha yüksektir ($U=138,500$; $p<0,05$). Baba öğrenim düzeyi lise ve üzeri olan çocukların “Okuma Becerisi Ölçeği” puanı, babaları ilköğretim mezunu olan çocukların puanından daha yüksektir ($U=872,500$; $p<0,05$). Baba öğrenim düzeyine göre çocukların “Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği”nden aldıkları puan ortalamaları arasında da anlamlı farklar elde edilmiştir. Buna göre; babası ilköğretim mezunu olan çocukların “ Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği” puanı, babası okuryazar olmayan çocukların puanından daha yüksek bulunmuştur ($U=1860,000$; $p<0,05$). Baba öğrenim düzeyi lise ve üzeri olan çocukların “Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği” puanı, babası okuryazar olmayan çocukların puanından daha yüksektir ($U=256,500$; $p<0,05$). Baba öğrenim düzeyi lise ve üzeri olan çocukların “Dikte ve Yazma Becerisi Ölçeği” puanı, babası okuryazar olan çocukların puanından daha yüksek bulunmuştur ($U=143,000$; $p<0,05$). Elde edilen bu bulgu baba öğrenim düzeyi yükseldikçe çocukların okuma yazma becerileri puanlarının da arttığı şeklinde yorumlanabilir.

Çalışmanın bu bulgusu literatürdeki bazı araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir. Obalar (2009) araştırmasında, baba öğrenim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin okuma yazma becerileri ölçeklerinden aldıkları puanların yükseldiğini gözlemiştir. Damarlı Ocak (2007) yaptığı ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişim düzeylerinin, ailenin eğitim durumuna göre farklılaşma durumu incelenmiş ve yapılan analiz sonucunda, birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişim düzeylerinin anne baba eğitim durumuna göre farklılaştığı görülmüştür. Özellikle eğitim düzeyi yüksek olan ebeveynlerin çocuklarının dil gelişim düzeylerinin de yüksek olduğu görülmüştür. AÇEV(2004) tarafından gerçekleştirilen, çocuk

bakımındaki önemi konusunda babalarda bilinç yaratmayı ve onlara çocuk gelişimi hakkında bilgi ve destek sağlamayı amaçlayan Baba Destek Programı sonunda babalar, çocuklarına yönelik davranışlarının değiştiğini, çocuklarını anlatmaya, onlarla konuşmaya ve onları dinlemeye başladıklarını, çocuklarıyla daha fazla vakit geçirdiklerini, daha fazla sevgi gösterdiklerini ifade etmiş, bu değişimin çocuklarındaki olumlu yansımalarını görebildiklerini belirtmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler

İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin Türkçe dil becerilerine okul öncesi eğitimi, cinsiyet, kardeş sayısı, anne ve baba öğrenim düzeyinin etkisinin incelendiği bu çalışmada; okul öncesi eğitimin çocukların Türkçe dil becerilerinin gelişimi üzerinde anlamlı etkisinin olduğu görülmüştür. Benzer şekilde anne ve baba öğrenim düzeyinin de çocukların Türkçe dil becerileri üzerinde anlamlı farklılık yarattığı görülürken, cinsiyet ve kardeş sayılarının anlamlı bir fark yaratmadığı görülmüştür.

Dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinden oluşan Türkçe dil becerileri insanların tüm yaşamlarında kullandıkları en önemli becerilerdendir. İlköğretiminin en önemli amaçlarından birisi de bu becerileri çocuklara kazandırmaktır. Araştırma sonuçları okul öncesi eğitimin çocukların Türkçe dil becerileri üzerindeki olumlu etkisini ortaya koymaktadır. Bu nedenle ülke genelinde özellikle sosyoekonomik ve sosyokültürel yönden gelişmekte olan bölgelerden başlayarak tüm çocukların ilköğretime başlamadan okul öncesi eğitimden en az bir yıl faydalanmalarıyla okula başladıklarında dil becerilerinin daha kolay gelişmesi sağlanabilir. Anne ve baba öğrenim düzeyleri çocukların konuşma, dinleme, okuma ve yazma becerileri üzerinde oldukça etkili olmaktadır. Bu sebeple sosyoekonomik ve kültürel açıdan dezavantajlı bölgelerde anne babalara okuma yazma, çocuk gelişimi ve aile içi iletişim konularında seminerler verilebilir. Televizyon programları aracılığıyla ailelere etkili konuşma ve dinleme becerilerinin önemini vurgulayan ve gelişimini destekleyen etkinlikler sunulabilir.

Kaynaklar

AÇEV (2004). *Baba destek programı değerlendirme raporu*, İstanbul.

AÇEV (2008). *Güney Doğu Anadolu anne destek program değerlendirme araştırması raporu*. İstanbul.

Akkaya, D. (2003). *Okul öncesine giden ve gitmeyen ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişimlerinin karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.

- Arıkök, İ. (2001). *Beş-altı yaş çocuklarında görsel algı eğitiminin okuma olgunluğuna olan etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Ankara.
- AŞICI, M. (2010). *Okul öncesinde dil ve okuryazarlık eğitimi*. A. Oktay (Ed). *İlköğretime Hazırlık ve İlköğretim Programları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aydoğan, Y.ve Koçak, N. (2003). Okul öncesi çocukların dil gelişimlerine etki eden faktörlerin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*. 159.
- Başaran, İ. E. (1994). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Clark, P. & Kragler, S. (2005). The impact of including writing materials in early childhood classrooms on the early literacy development of children from low-income families. *Early Child Development And Care*. Vol. 175, no.4, May, 285-301.
- Çubukçu, Z. (1991). *Okul öncesi eğitimde öğretmen davranışlarının çocuk gelişimine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Damarlı Ocak, S.(2007) “İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişim düzeyleri ile okuma yazma başarısı arasındaki etki” Yüksek Lisans Tezi, Marmara üniversitesi, İstanbul.
- Dereli, E. (2003). *Okul öncesi eğitime devam eden 4-6 yaş arasındaki çocukların ifade edici dil düzeylerinin incelenmesi* (Konya İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Erdoğan, S., Şimşek Bekir H., Erdoğan Aras, A.S. (2005). "Ankara'nın alt sosyoekonomik bölgelerinde ana sınıfına devam eden 5-6 yaş çocuklarının dil gelişim düzeylerine bazı faktörlerin etkisinin incelenmesi", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(14), 231-246.
- Kırca, A. (2007). *Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf çocuklarının okula hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Kök, M., Tuğluk, M. N. ve Bay, E. (2006). *Okul Öncesi Eğitimin Öğrencilerin Gelişim Özellikleri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi (Özet Kitabı 2. Cilt)*. Marmara Üniversitesi I.Uluslar Arası Okul Öncesi Kongresi 30 Haziran–3 Temmuz 2004. İstanbul: YA-PA Yayınları.
- MEB, (2006). *İlköğretim Türkçe dersi (6-7-8 sınıfları) öğretim programı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara.
- Mercan, E. (2007). *Okul öncesi çocuklarında konuşma temel dil becerisinin üstlendiği işlevler*. Yüksek lisans tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Nichd Early Child Care Research Network (2004). Type of child care and children's development at 54months. *Early Childhood Research Quarterly*, 19, 203-230.

- Obalar, S. (2009). *İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin ilk okuma yazma becerileri ile sosyal duygusal uyum ve zekâ düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Oktay, A. (2010). *Okul öncesi eğitim ve ilköğretimin çocuğun yaşamındaki yeri ve önemi*. A. Oktay (Ed.). *İlköğretime hazırlık ve ilköğretim programları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özkesemen, A. (2008). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan 1. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının yeni müfredat programına göre değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi, Kars.
- Pınarcık, Ö. (2005). *Okul öncesi eğitim kurumlarında ana dil öğretiminde kullanılan yöntemlerin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Sever, S. (1997). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı yayıncılık.
- Şimşek, Ö. (2007). *Okul öncesine devam eden çocukların okuma olgunluğu düzeyine Türkçe dil etkinlik programının etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Temiz, G. (2002). *Okul öncesi eğitimin çocuğun dil gelişimine olan etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Weigel, D.J., Lowman, J.L. & Martin, S.S (2007). *Language development in the years before school: A comparison of developmetel assets in home and child care settings*. Early Child Development And Care, 177, 719-734.
- Yazıcı, Z. (2002). Okul öncesi eğitiminin okul olgunluğu üzerine etkisinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi, Güz*, 155-156.

Extended Abstract

Starting elementary school is a milestone in children's lives. Elementary school is an environment where children, who for the first time leave the comfort of their homes, spend most of the day with new friends and adults. This is also the first time when children have to participate in structured instructional activities, follow rules of discipline, comply with teacher instructions and, more importantly, learn literacy and arithmetic (Kırca, 2007; Oktay, 2010). Thus, the first year of elementary school is a crucial stage to teach children lifelong skills such as literacy and arithmetic, and shape their future attitudes towards reading (MEB, 2006).

An effective communication with the environment relies on children's language use skills, and efforts towards enabling them to use language more effectively also improve their thinking and communication skills (Çubukçu, 1991). Language has a functional role in helping children express themselves, gain social and cultural values, and meet their social

communication needs. Language acquisition is defined as the acquisition, retention and increasingly more advanced use of words, numbers and symbols in line with the rules of a given language (Başaran, 1994). Similar to physical growth, using language is a trait that complements child development (Pınarcık, 2005). Language involves the four skills of reading, writing, listening and speaking. While speaking and writing are expressive skills, listening and reading are skills of comprehension. An accurate, clear and effective communication in one's native language depends on the holistic development of these four skills. Language is the tool to materialize these four skills. Therefore, learning Turkish means gaining competence in these four actions (Sever 1997; Mercan, 2007).

This study was conducted to examine the effects of preschool education, gender, number of siblings and parents' educational level on elementary first graders' Turkish language skills.

The population of the study comprised all first-graders attending the elementary schools under the Ministry of Education located in Kocaköy, Diyarbakır during the 2010-2011 academic year. The study sample included a total of 205 first graders, 109 girls and 66 boys, who were attending six different elementary schools with kindergartens and independent first grades. In these selected schools, all 134 children who had and all 71 who had not received preschool education were included in the study.

As children's parents' educational levels were being analyzed, groups were merged because subgroup distributions were not suitable for analyses. Accordingly, 42,4% of the mothers of children who had received preschool education and 26,3% of the mothers of children who had not received preschool education were illiterate. None of the mothers of children who had not received preschool education were high school or higher education graduates. Of the fathers, 40% of those whose children had received preschool education were elementary school graduates. Of the fathers whose children had not received preschool education, 18% were elementary school graduates and 14,1% were illiterate. As was the case with mothers, none of the fathers of children who had not received preschool education were high school or higher education graduates. Of the children who had attended preschool, 39,6% had 3-4 siblings, 25,4% had 5-6 siblings, 20,9% had 1-2 siblings and 14,2% had 7-9 siblings. Of the children who had not attended preschool, 35,2% had 3-4 siblings, 31% had 5-6 siblings, 19,7% had 7-9 siblings, and 9,9% had 1-2. In this group, 4,2% were only children. Data were collected by using the "Literacy Skills Scales" and a "Personal Information Form". Obalar's (2009) "Literacy Skills Scale" which was used in order to measure the literacy skills

of first-graders consists of 11 different scales. This study used the “Listening Skills Scale”, “Speaking Skills Scale”, “Reading Skills Scale” and “Dictation and Writing Skills Scale” based on teacher views. All scales were of the five-point likert type, and the listening and speaking scales had three subtitles. A higher score from the scales shows a higher skill level. The Cronbach Alpha value of the Listening Skills Scale was .993, that of the Speaking Skills Scale was .995, that of the reading Skills Scale was .968 and that of the Dictation and Writing Skills was .956 (Obalar, 2009). The Personal Information Form designed to obtain information about the children and their families contained 6 questions about children’s gender, preschool attendance, number of siblings, and parents’ educational level.

Data were collected at the end of the 2010-2011 academic year. As the Literacy Skills Scales are based on teacher assessment, they completed a different form for each child. The personal information forms were completed by the researcher based on the information in student files. The implementation of the scales took 30 minutes on average for each child. For the teachers to be able to focus more easily on the questions in the scale, school hours were not used for the purpose of scale completion; they were given the forms to be completed at home. Complete scales were retrieved from the teachers a week later.

In data analyses, the Kolmogorov-Smirnov Distribution Test was used to examine normal distribution. Quantitative data obtained from two groups were compared by using the Kruskal Wallis and Mann Whitney U-Tests for parameters without normal distribution. The results were evaluated in the 95% confidence interval, and significance in two-ways at the level $p < 0,05$. The results showed that preschool education affected the development of first graders’ Turkish language skills. Likewise, parents’ educational level was also found to create a significant difference in these children’s Turkish language skills. On the other hand, gender and number of siblings did not seem to cause a significant difference.